

LÜHIKROONIKA

2. juunil esitleti Tartus Ain Kaalepi 100. sünniaastapäeva puhul „Baltisaksa luule antoloogiat”. Teost tutvustasid koostajad Liina Lukas ja Vahur Aabrams, oma tõlkeid lugesid Mirjam Parve, Märt Väljataga, Ivo Volt, Wimberg, Maarja Kangro, Toomas Kiho jt. Samuti esitleti Ain Kaalepi luulekogu „Aleksandriine ja teisi värssse”. Kaalepist kõneles Jaan Malin.

4. juunil peeti Eesti Kirjandusmuuseumis Ain Kaalepi 100. sünniaastapäevale pühendatud ettekandepäev. Avasõnavõtuga esines ajaloolane Kaarel Vanamõlder, ettekannetega jätkasid Märt Väljataga, Maria-Kristiina Lotman, Paul-Eerik Rummo, Toomas Kiho ja Ruuben Kaalep. Avati näitus „Suvenaeratus on suul. Ain Kaalep 100”.

8.–13. juunini korraldas Eesti Kirjanduse Teabekeskus (ELIC) Käsmus üle nelja aasta toimuva tõlkijate seminari. Viimase veerandsajandiga on eesti ilukirjanduse tõlgete arv maailmas viiekordistunud, ulatudes kuni 110 raamatuni aastas. Seminaril osales ligi poolsada tõlkijat 16 riigist ja paarkümmend Eesti nimekamat kirjainikku, nende hulgas Andrus Kivirähk, Tiit Aleksejev, Piret Raud, Urmas Vadi, Maimu Berg, Rein Raud, Maarja Kangro, Mehis Heinsaar.

11. juunil toimus Tartu Ülikooli tippkeskuse „Eesti juured” seminar „Lõuna-eesti rahvaluule keel ja poetika”. Rahvaluule keele eripärasid käsitlesid nii folkloristid kui ka keeleteadlased: Mari Väina („Lõunaeeesti keel regilauludes”), Eva Saar („Folkloorimärgendiga sõnad „Seto sõnaraamatus”), Andreas Kalkun („Aleksandra Kooseri laulud. Elav ja muutuv pärimus”), Marju Kõivupuu („*Jaan*

tull’ kullast konu mööda... Võrukeelne maastikusõnavara: poeetiline ja geograafiline”), Sulev Iva („Keelelidseq lövvüq Kirsi Ello raamatust”), Kristi Ilves, Alli Laande, Karl Pajusalu, Triin Todesk ja Marili Tomingas („Mulgi rahvalaulude keele eripärast”), Enn Ernits („Kraasna rahvalauludest ja nende keelest”), Urmas Kalla („Kolmõ keele maajagaminõ. Kirä-keeleq ja Kanepi rahvakiil Johann Väggi kirjapantuin jutussin 1890–1894”) ning Liina Saarlo ja Helina Harend („Trükistes ilmunud tallinnakeelsete laulude lõuna-eestikeelsetest tõlgetest regilaulukorpuses”).

13.–16. juunini korraldati Reykjavíkis The International Society for Folk Narrative Researchi (ISFNR) vahekonverents „Nature(s) in Narrative” („Loodus narratiivides”). Eesti folkloristidest osalesid Liina Saarlo, Kärri Toomeos-Orglaan, Madis Arukask, Andreas Kalkun, Mare Kalda, Katre Kikas, Ave Goršič, Mari Väina, Risto Järv, Marju Kõivupuu, Anastasiya Fiadotava, Reet Hiemäe ja Mare Kõiva.

22. juunil toimus Tallinnas Underi ja Tuglase Kirjandusinstituudis teadusseminar „Autori otsinguil: Eestimaa varauusaegse kroonikakirjutuse „tuntud tundmatu” Gustaff von Lode”. Eesti- ja Liivimaa kroonikakirjutuse kõige salapärasemat teost tutvustasid Kaarel Vanamõlder ja Kristi Viiding. 1677. aastal saksakeelsena kirja pandud Eestimaa „alternatiivajaloo” autorsus on siiani lahtine.

25. juuni loenguõhtul, mis oli pühendatud Underi ja Tuglase Kirjandusinstituudi muuseumi 50. tegevusaastale. Esines kirjandusinstituudi muuseumiosakonna pikaajaline juhataja Elle-Mari Talivee, kes tutvustas Marie Underi ja Artur Adsoni endises kodus asuva majamuuseumi

kujunemislugu ning rolli eesti kirjandus- ja kultuuriloos.

27. juunil korraldas Emakeele Selts Tartus LIX J. V. Veski päeva „Lauri Kettuse rada-del”. J. V. Veski stipendiumi pälvis Martina Pysarevskaja. Ettekannetega esinesid Santeri Junttila („Läänemeresoomlane”), Jüri Valge („Lauri Kettuse kuus tulemist”) ja Madis Arukask („Kettuse vepsa-radadel sadakond aastat hiljem”). Emakeele Seltsi aastaraamatut nr 71 (2025) esitles Helle Metslang. Kassitoomel avati Lauri Kettuse mälestusmärk (skulptor Elo Liiv).

30. juunist 3. juulini toimus Tallinnas Underi ja Tuglase Kirjandusinstituudi suvekool „Trükikultuur ja avalikkus

Kesk-Euroopas (1500–1800). Meetodid, probleemid ja lähenemisviisid” („Print Culture and Public Spheres in Central Europe (1500–1800): Methods, Problems, and Approaches”). Suvekoolis osales teadlasi kümnest Euroopa riigist, et uurida varauusaegset trükikultuuri, tõlkimist ja selle kaudu aset leidvat teadmus-siiret. Loengud, metoodilised treening-tunnid ja noorteadlaste posterettekanded olid pühendatud käsikirjalise ja trükitud raamatukultuuri erinevustele, tõlkimisele ladina ja rahvakeelte vahel, tõlkimise seostele avaliku sfääri, soolisuse ja tõlkija agentsusega. Eesti teadlastest pidas Peeter Tinitis ettekande „Raamatulugu ja bibliograafiline andmeanalüüs”.